

Igen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy szeretettel köszöntöm Önöket az isztambuli kiállításom megnyitóján. Külön kitévés számomra, hogy akkor mutathatom be alkotásaimat, amikor az részese lehet annak az igen kedvező folyamatnak, ami napjainkban a magyar-török kapcsolatokban mind erőteljesebben megmutatkozik. [..]

A művészet, ha nincs is váteszi szerepe, mindig előre érzi, előremutatón jelzi a lélek rezdüléseit, az általunk még nem ismert törvények rendeltetését, hogy a közösség nemzeti határokon is túlmutatva teremtsen kapcsolatokat a legnemzetközibb nyelven, a művészet nyelvén.

Bartók Béla, világbíró zeneszerzőnk, a XX. századi zenei élet világfelfogásának meghatározó egyénisége is ezért fordult a török zene népművészeti hagyományaihoz, nem kisebb segítséggel, mint a Magyarországon többször megfordult élő klasszikus, Ahmed Adnan Saygunéval, akit a magyar zeneirodalom nálunk igen fontos helyen tart számon. Művészetemet származásom okán – hogy már gyermekkorom óta népművészetben nőttem fel – olyanná formáltam, hogy az adekvát módon meghatározó lehessen, természetes része alkotómódszeremnek, ezért nem is lebetett más, mint egy bartóki program.

A népművészet minden korban meghatározó, tiszta forrást jelentett az experimentális művészet, a magasművészet számára. Nem a népi motívumkincsek felhasználása itt az elsődleges, hanem az, hogy az ezeken belül meglevő archetörvények érvényesüljenek, amelyek minden korban létrehozzák a kor esztétikai öntudatának megfelelő formanyelvet, s nem utolsósorban azt a tartalmi, gondolati töltést, szimbólum- és jelrendszert, ami nélkül nincs művészet. A népi ibletettség tebát tulajdonképpen szemlélet, világlátás és értelmezés dolga!

Művészetem úgy érzem tebát – hogy Bartókkal mondjam – „tiszta forrás”, amiből mindenki tenyérszámra ibat, mert nem szennyezett! Ezért is szánom műveimet a kor embere számára felkiáltójeliül, mert a tengerek, a folyók tisztaságáért küzdenünk kell, de ugyanígy a lélek tisztaságáért is, hogy országhatárokon túl hirdessük a művészet nyelvén, figyelmeztessük az embereket, hogy a virág, a szőke búzamező, a béke nyelve, a művészet legtisztább igazsága, ami arra való, hogy szebb és boldogabb legyen a föld, s ebben a drámai tartalmú alkotások is erősíthetnek bennünket.

Isztambul a csodák, álmaim városa! Jelképesen is óriási a szerepe! Az itt megépített hid jelképes is: világrészeket köt össze, azaz Isztambul a boldogság járható hidját jelenti az egész világnak, azt a hidat, ami összeköt embereket, nemzeteket, kultúrákat. It egymásra épül évezredek óta a történelem, a kövek beszélnek, s szeretném, ha a ma nyelvvezetésében, tartalmi üzenetében Önök is megéreznék népem üzenetét a művészet nyelvén keresztül. [..]

*Czinke Ferenc köszöntő szavai az 1986 szeptemberében rendezett isztambuli és ankarai kiállításán. (Részletek) Törökre fordította: Hasan Eren professzor (Ankara, Tudományegyetem)

Igen Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Életem nagy eseménye ez az ankarai bemutatkozásom. Rómától Tokióig Helsinkitől Buenos Airesig, Velencétől Addis Abebáig sok országban vettem részt kiállításokon, de ez az ankarai, ez más! Itt a gyermekkor adta első élmények, a történelmi tanulmányok során mindig megálmódott török–magyar kapcsolatok, ősi nomád voltunk óta végigkísérő, egymásra odafigyelés válik most valóra akkor, amikor a jelenleg Budapesten rendezett nagy retrospektív kiállítással hazámat köszöntöm közelgő 60. születésnapomon, s köszöntöm ezzel egyidőben e kiállítással, itt Ankarában, Törökországot. A művészet, de különösen a grafikai műfajok, a kor kihívásaira, társadalmi közérzetünkre a grafika adekvát kifejezései, jelkép- és szimbólumteremtő erejével mindig gyorsan reagál, s korunk ma ezt követeli a művészettől, minden alkotó embertől. Gondunk kell, hogy legyen az emberiség tiszta szándékáért való küzdelem; rohanó korunkban a lélek békéjének tisztasága, az emberi kapcsolatok nemzetközi határokon is túlmutató, őszinte vágya, a közösen vállalt felelősség a bennünket körülvevő világért – hogy tiszták legyenek a tengerek, a vizek, hogy a népi kultúrából reánk hagyott kincsek a kultúra, a művészet minden területén tovább épüljenek, hogy mindig szebb legyen a föld! [...]

Nem a népi alkotások színes mustrái, motívumkincsei, hanem az alkotásokban meglevő ősi törvények foglalkoztatnak, ahol a kifejezésnek azokat az archetípusait keresem, ahol jelen lehet az egykori közösségek közmegegyezésen alapuló kommunikációjának próbája, amelyek alkalmasak ma is új tartalmak, új gondolatok közlésére, egy új közösség közösségi szót értésére. Ezek a képi elemek a paraszti világ rekvizitumaiban, ősi szerszámokban vannak jelen, amikből természetes módon alkotható meg stílusosan is a XX. századi ember balladája. [...] A művészet nyelve, jelrendszere nemzetközi – érthető – nyelvezet, s ez nagyon fontos, mert a művészetnek prófétai küldetése van! Ezt szeretném szerény képességem szerint itt is teljesíteni, ebben az országban, amelynek jelentősége és jelképe abban fejeződik ki legszebben, hogy világrészeket köt össze, a HÍD szerepét tölti be; s nem utolsósorban azért is szívembe közel álló, mert a rokonság fokán örülhetek a nyelvi logika azonosságának, hogy több száz közös szavunk van; remélem az én művészeti nyelvezetem is megértésre talál. Különösen nagy boldogság ez számomra egy olyan népnél, ahol az ataturki intés naponta követendő példa: „Török! Légy büszke, dolgos és bizakodó!” Ezt viszem haza örökkül a mi népünknek is!